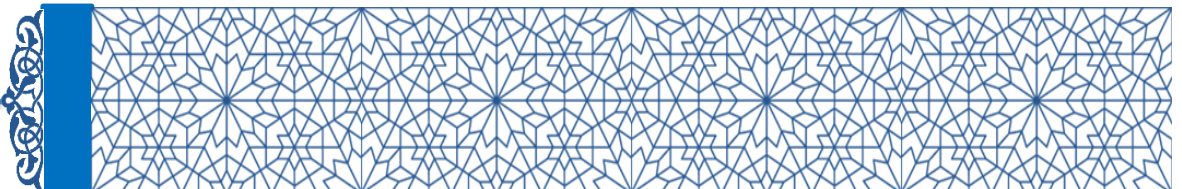

آداب تبلیغ از دیدگاه آیت الله مشکینی «قدس سره»

آداب تبلیغ از دیدگاه آیت الله مشکینی قدس سره

۱. اخلاص در تبلیغ

امر به معروف و نهی از منکر اعلی الفرائض است. اکمل الفرائض است. افضل الفرائض است "و بهما قوام الفرائض". سفر مبلغ انجام رسالت الهی است و از کسی که به قصد حج می رود مأجورتر است. در این سفر باید، قصد خالص و هدف تنها خداوند باشد. باید در دیدگاه مبلغان، انجام وظیفه و تبلیغ "مانزل الله" اصل و مهم و ثمرات مادی تبلیغ فرع و حاشیه باشد.

قرینه الی الله برود. هدفش الله باشد. درد دین داشته باشد. دلش برای دین بسوزد، برای اسلام بسوزد که از هر طرف هزارها دشمن به آن حمله کرده "بدأ الاسلام غریباً و سيعودُ غریباً".^۱

۲. دل سوزی در تبلیغ

«فلعلک باخع نفسک علی آثارهم ان لم يؤمنوا بهذا الحديث اسفا.»^۲ پیامبر آن چنان برای هدایت و اصلاح آنان دل سوزی می فرمودند و تأکید و اصرار داشتند، کأنه می خواستند خودشان را هلاک کنند که چرا این ها هدایت نمی شوند. روحانیان نیز مبلغینی هستند که می خواهند مانند رسول الله انجام وظیفه کنند، پس باید در باره هدایت دیگران همین قدر حساس باشند.

۳. شکرگزاری برای توفیق

«تخلّوا باخلاق الله»^۳ روحانی اگر در تبلیغ موفق شد و توانست که تأثیرگذاری کند، خداوند را سپاس گوید، سپاسگزاری و شکر برای توفیقات، از اخلاق نبی اکرم صلی الله علیه و آله است. یکی از تقصیرهای ما قصور در شکر است.

«فکیف اشکرک الهی و الشکر لک یحتاج الی شکر و کلّ ما قلت لک الحمد وجب لی أن أقول لذلک لک الحمد فما ندری ما نشکر أجمیل ماتنشر ام قبیح ما تستر ام عظیم ما ابلیت و اولیت ام کثیر ما منه نجیّت و عافیت.»
خدایا مرا تعظیم فرمودی و به حوزه علمیه وارد کردی و در زی شریف روحانیان درآوردی و به افتخار تبلیغ دینت مشرف فرمودی.

«الهی هب لی کمال الإنقطاع الیک وانر ابصار قلوبنا بضیاء نظرها الیک حتی تخرق ابصارالقلوب حجب النور»^۴.

خدایا توفیق ده که حجاب‌های نور را هم پاره کنم، قبل از حجاب نور، حجاب ظلمت است. حجاب ظلمت چیست؟ گناهان زیاد است که حاجب می شود بین بنده و بین اراده الله. در حوزه‌ها «بحمدالله» حجاب ظلمت کم است، اما حجاب نور داریم، حلال‌ها حجاب است، هوای نفس حلال، حجاب است، حب خوردن و پوشیدن، تمتعات و زینت‌های دنیا و خانه و امکانات رفاهی، این‌ها حجاب است، از خداوند بخواهیم اگر از پاره‌ای امکانات محروم ماندیم، دنیا برایمان تنگ نشود.

۴. آشنایی با مسایل فکری و فرهنگی

مبلغ و روحانی باید در تبلیغ، مطالب علمی و پاسخ‌های کامل به سؤالات و مسایل روز را در اختیار داشته باشد و با ادله کامل و مقنع پاسخ گوید.

۵. تواضع شرط توفیق

در روایت هست: «ثلاثه تورث المحبه، الدین و التواضع والبذل» ۵ اگر دین مبلغ قوی و محکم باشد همه، او را دوست خواهند داشت. «انّ الذین آمنوا و عملوا الصالحات سیجعل لهم الرحمن ودا» ۶
روحانی و مبلغ باید متواضع باشد، فروتن باشد، هیچ وقت، خودش را حساب نکند، با مردم متواضعانه رفتار کند. قطع طمع از مردم یکی از جهات خوب است. مبلغ نباید طمعی در مردم داشته باشد، طمعش به خدا باشد و از او بخواهد. روایتی از امام صادق علیه السلام نقل است که می فرمایند:
«ثلاثه هنّ فخر المؤمن و زینته فی الدنیا و الآخرة؛ الصلاه فی آخر اللیل و یأسه مما فی أیدی الناس و ولایه الامام من آل محمد صلی الله علیه و آله» ۷

۶. تقویت مبانی دینی و حب ولایت

یکی از وظایف روحانی، این است که بین مردم و اهل بیت علیهم السلام رابطه ایجاد کند. حضرت امام حسن عسگری علیه السلام در تفسیری که به ایشان منسوب است می فرماید:
«رحمه الله امراء اخذ بأیدی ایتامنا و اوصلهم الینا».
خدای رحمت کند آن بنده‌ای را که دست یتیمان ما را بگیرد و به ما برساند، آقا یتیمان شما چه کسانی هستند؟ شیعیانی که مسایل دینی را نمی دانند. آن‌هایی که آشنا به معارف نیستند، آن‌هایی که آگاهی‌شان به اصول و فروع دین کم است. و خوشا به حال آن مبلغ و واعظی که مردم را به اهل بیت علیهم السلام نزدیک کند و خود نیز به اهل بیت علیهم السلام نزدیک

باشد و با آنان رابطه داشته باشد.

۷. تبیین مسایل مهم سیاسی

گرچه کمبود اساسی در زمینه مسایل دینی است اما در عین حال آگاهی دادن در امور اجتماعی و سیاسی نیز لازم و ضروری است. آشنایی و تبیین قانون اساسی به ویژه اصول مهم و اساسی آن لازم است. استکبار با اصل صد و پنجم قانون اساسی در ستیز و مخالفت است، برای این که حکومت اسلامی و شرعیت نظام و شرعیت قانون اساسی و شرعیت نظام اداری کشور، وابسته به وجود رهبر است. مبلغان با منطبق به مردم بگویند و بفهمانند، آن‌هایی که می‌گویند؛ دیانت از سیاست جدا است چه می‌گویند؟ اسلام منهای روحانیت یعنی چه؟ یعنی بیمارستان منهای دکتر، اگر دکترها را از بیمارستان بیرون ببرند، می‌شود بیمارستان منهای دکتر، در چنین وضعی این دیگر بیمارستان نیست، می‌شود غسالخانه، اسلام منهای روحانیت معنایش این است.

۸. بیان احکام شرعی و فقهی

در جلسات و منبرها، بخشی از وقت را باید به بیان احکام شرعی و فقهی اختصاص داد. خدا به محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیتش علیهم السلام دل‌های ما را به نور علم و ایمان منور بفرماید.

مأخذ: مجله پیام حوزه، شماره ۲۱

پاورقی‌ها:

۱. بحارالانوار، ج ۲۵، ص ۱۳۶.

۲. سوره کهف، آیه ۶.

۳. بحارالانوار، ج ۶۱، ص ۱۲۹.

۴. مفاتیح الجنان، مناجات شعبانیه.

۵. بحارالانوار، ج ۷۴، ص ۲۲۹.

۶. سوره مریم، آیه ۹۶.

۷. بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۱۰۷.